

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**D. Adami Rechenbergi Consensus Orthodoxus Cum Verbo
Dei, libris Symbolicis & probatissimis Theologis gnēsiōs
Lutheranis, inprimis Saxonis antiquis, De Gratiae
Divinae Termino, oppositus Malevolorum ...**

Rechenberg, Adam

Lipsiae, 1701

Gratiam Jesu Christi!

urn:nbn:de:bsz:31-105727

Gratiam JESU Christi!

L. B.

Uid viro cordato & Christiano sit faciendum, si ejus fama, ob doctrinam ex divinis literis ac orthodoxorum optimorumque Theologorum consensu assertam, publice per disseminatas maledicas chartas impetatur & laceretur, anceps quæstio est; Silentione ac contemptu adversus tales famæ latrones utendum sit; an vero eorundem improbitas calamo in autores stricto sit ulciscenda? Qui Christianam mansuetudinem, ut par est, hac in parte commendant, Apostoli 2. Cor. VI. 8. allegant, atque ejusmodi malignas sycophantarum chartas, ut latratus canum, spernendas esse, disse-runt: præsertim si ipse scribendi modus tales calumniatores improbitatis manifesto arguat. Quippe cum veritas aperta via incedere gaudeat, sycophantæ vero furtivis tramitibus grassari soleant; falsæ doctrinæ conficta crimina in innocentem & orthodoxum virum jacta perire & exolescere, nec apud æquos & cordatos Christianos fidem invenire; imprimis si quis orthodoxiæ suæ publica specimina ediderit, pluresque veritatis diviniæ, quam profitetur, testes jam excitarit, quam sycophantæ isti forte inspexerint aut norint. Ex adverso autem constat, famæ Christiani Doctoris, utut maxime in publica luce vivat, non semper satis caveri tacito calumniarum contemptu, quæ per insidias hominum aliqua dignitate in Ecclesia pollentium probabi-

babilitatis quadam specie adornatae sint, nisi justis modis abstergantur, & earum autores suae malitiae convincantur. Exemplum enim & monitum S. Pauli hic locum habere debet, ne honestae famae sumus prodigi, aut nos ob Divinae veritatis professionem contemni, vel suspectos reddi patiamur, *1. Cor. IX. 15. Tit. II. 15.* Neque enim omnibus adeo cogniti sumus, ut per se liquido vera à falsis discernere norint. Multis per alias occupationes non vacat, ex nostris scriptis calumniantium artes & strophas investigare, aut verum a falso tumultuariè velut dignoscere. Multos praëjudicium autoritatis fascinat. Taceo, quod non adeo multis ea sit rerum divinarum atq; verae orthodoxiae peritia, ut suoapte ingenio vel proprio Marte aera lupinis, orthodoxa ab heterodoxis solide discernere queant: etsi aliquot distinctiunculas forte in promptu habent. Quod si accedat, ut falsi fratres, orthodoxiae vocabulum crepantes, in societatem clandestinam per literas encyclicas, aut emissos circumcelliones coiverint, & his velut cuniculis, in Papatu aliàs usitatis, ad subruendam nostram famam aut evertendam fortunam, sub zeli religionis falso jactati nomine quaeratur; non tacendum amplius, sed in foedos ac publicos hujus surfuris insidiatores ac hostes veritatis arma justa vibranda sunt, Deusque, qui ἐκδικὸν ὄμμα habet, simul exorandus, ut istos confundat, &, si repiscere nolint, dissipet, pessundet.

Atque istae rationes me quoq; jam subigunt, ut stylum extemporaneum, in autorem improbe conficti *DISSENSUS*, (quisquis ille, sive *Veterator*, sive *Novator* sit) stringam, publicasque pessimo in Ecclesiam exemplo sparsas calumnias diluam, verique nominis orthodoxiam nostratium vindicem.

Si per temporis angustiam mihi integrum foret, antequam ad ipsum confictum *Dissensum* evolvendum & discutiendum accessissem, simile facinus Theologis orthodoxis & Christianis indignum paulo fusius enarrassem; quomodo post *Consensum Repetitum*, adversus D. Calixtum cufum, *Dissensus Theologorum Jenensium* (D. Joh. Musæi *ἄν ἐν ἀγίοις*, & qui Ecclesiae bono ad-

huc

huc vivit, venerandi D. Friderici Bechmanni) à suis Majoribus & Prædecessoribus Wittebergæ fabricatus, ac contra Summi Magistratus mandatum divulgatus, fisco illatus fuerit. Verum ut illa male-consulti zeli specimina hic præteream, non dissimile improbitatis documentum *novi Dissensus* impudens architectus jam edidit: nisi quod benignius mecum agere visus sit, quod in puncto de gratia divina, circa ejus terminum, *meum dissensum ab orthodoxis Electoralibus*, pro sua modestia tantum notarit; cætera nullum mihi *dissensum à S. Scriptura & libris Symbolicis* exprobrarit. Credere quis possit, illum Vincentii Lirinensis sententiam, quæ ultra dimidium seculi, ab *orthodoxis Electoralibus* alias impugnata fuit, fovere; nempe orthodoxiæ in Ecclesia normam vel principium secundarium, esse *Doctorum consensum*. De quo tamen hic anquirere non vacat. Id vero mirari quis posset, cur *Compiler Dissensus* Cassiodori verba de *Antecessoribus suis*, quæ allium & cepe, hoc est, ollas Ægyptiacas olent, adduxerit. Quo ipso sane beatis viris injuriam post cineres haut levem intulit. Sed transeant ista cum lepida inscriptione & voto *sanctæ & electæ Ecclesiæ* facta, qua sanctissimum & dilectissimum Sponsum Ecclesiæ Dei Filium, salutantem & loquentem puerili more fingit.

Svaviter inde *piissimam matrem* compellat pietatis osor, ejusque sortem, ob excitata à se & confratribus suis certamina, afflictam merito dolet. Pœnitere vero etiam debuisset propter vulnera ipsorum culpa hæctenus isti inflictæ & scandala inde enata maxima. Tametsi enim, ut addit, veritas divina inde enitescere magis cœpit; improbitas tamen ita *præliantium*, hoc est, temerè rixantium, eo non excusatur. Enimvero quod manifestas simul calumnias inspergit, id seriam pœnitentiam haud arguit: quin potius malitiam prodit apertam. Qui enim mihi *Novatianorum* crimen impingit, aut me convitio *Terministæ*, vocabulo, per scelus turbandæ magis Ecclesiæ invento adspersit, eum non possum non impudentem Sycophantam nominare. Istorum

enim errorem publice rejeci atque confutavi, nec alium *gratia terminum*, quam à Formula Concordiæ & veteranis nostræ Ecclesiæ Theologis assertum uspiam statui. Quare improbe verba Salomonis, etsi inepte interpolata, Prov. XXII, 18. huc trahuntur. Qui proponit *punctum de gratia divina absque termino in ultimum terminum decurrente*, is novis *Terminis* amphiboliis ludit, atque lectoribus & studiosæ juventuti illudit. Si *novus gratia præco*, lepido *Compileri* *dissensus* sum, cur ipsius confrater *gratiæ hostem* me non ita pridem per calumniam vocavit? An qui *gratiam* prædicat, illam *perimit*? Illi ipsi falsi fratres veterem *Huberianismum* incrustant. Alia tantum loquuntur lingua, & apertum gratiæ vocant ostium, quod Huberus electionem dixit universalem. Hujus certe Huberi allium & cepe olent verba novaturientium, si cum Cassiodoro ita loqui licet. Opus ergo est Hunniis, Rungis, Hutteris, Meisneris, qui erroneam sententiam destruant. Sed *piissima matris* filius foricis instar, *ἀρεσκίαν* cum *simulata pietate* ipsemet prodere voluit. Certamina enim sub initium insipidi alloquii detestatus, mox successum eorum felicem à DEO exorare contendit. Sane qui tua, *Compiler*, & confratrum tuorum certamina *prælia Domini* appellat, eum cum ratione insanire dixerim. Tantum enim illa ab his, quantum Christus & Belial distant. Ideo, nisi resipueris, improbas tuas preces, quas recitas; non exaudiet Deus, Joh. IX, 31. Præsertim cum, quos insipide *veteranos milites* appellas, Theologos injuria afficis, ac contra sanam ipsorum doctrinam, *pium orbem* eorum *favillas deosculari*, garris. An hunc supersticiosum cultum te, *Compiler*, illi docuere? Nolim ego credere. Patiar tamen te istarum *deosculatiōni* vel immori; tummodo me non ita proterve ob assertam veritatem divinam lacesivisses, novumque scandalum præbuisses. Veterani milites, præsertim Triarii non aniculari more convitiis, sed justis armis certant. Si boni viri, (non dicam *pii Christiani* ne forte & hoc suspectum sit) nomen amas atque tueri vis, demon-

monstres, ubi ego *nova, aliena, monstrosa, perplexa & antea nec lecta nec audita, suspecta & invisæ sanctæ Ecclesiæ Jesu Christi tradiderim*, aut te *insanire ac calumniari cordati lectores dixerint*. Quo, ne tibi injuria fiat, mox contrarium ex sanæ Theologiæ Doctoribus Electoralibus ostendam. Quantum enim ex tuis verbis intelligo, meam disputationem jam ante XXIIII annos de *sana in Theologia curiositate* non inspexisti: alias insipido scommate non in me lusisses, qui ante viginti & octo annos sanam Theologiam professus sum; etsi tibi titulo novus Theologiæ professor videar. Illo jam tempore malesanam securitatem ex inauspicato indurationis malo proveniente, ex Hülsemanno & Dannhauero didiceram, novaturientibus parasitis licet invisam. Periculum, quod Ecclesiæ à *termino salutis peremptorio* metuis, vanissimum est, quod tui similes præcones securitatis nuper demum commenti sunt, ut populo placerent, haberentque *μορμολύκειον*, quod allatrarent, meque apud imperitos diffamarent. Si veteres Theologos *Electorales orthodoxos* evolvises, aut mea de hoc scripta inspexisses, *terminus gratiæ*, quem illi *peremptorium, fixum, decisum, prædeterminatum* vocant, tibi & confratribus tuis citius innotuisset.

Ut autem istos evolvendi labore superfedere queas, en loca ex istis desumpta dabo. Ita enim D. Polycarpus Lyserus de Ecclesia Saxonica optime olim meritis in *Adamo h. e. in theolog. exposit. 1. part. Genes. c. IV, p. 408. sq. Si hoc (vocem Dei audire) negligamus, venit tandem TERMINUS ILLE PEREMPTORIUS, nunc, quo Deus iram & maledictionem effundit. Atque hic Deus TEMPUS inter hominem & se distribuit. Hominem expectat, tota die ad pœnitentiam: ipse postea vix & quasi modicum temporis arripit ad pœnam*. D. Hutterus in *LL. Commun. f. 799. seq. Hinc passim, scribit, etiam in Scripturis legitur, impiis CERTUM POENITENTIÆ TEMPUS ESSE PRÆFINITUM, Genes. XV, 15. Es. V, 2. Job. XXII, 23. Matib. XXIII, 32. Luc. XIII, 7. 1. Thess. II, 16. Hülsemannus, vir incomparabilis, in*
Vindic.

Vindic. Script. LL. Class. art. XXIX. p. 97. Peccatum in Spiritum S. scribit, esse irremissibile, non tantum de facto (ut Novatores nostri volunt) sed etiam ex DECRETO DEI PEREMTORIO & irrevocabili, etsi non absoluto, sed fundato in praeexistente conditione. Si hi triumviri Veteratori non sufficiunt, inspiciat Geieri, viri, dum viveret, summi, comment. in Ps. XXX. 6. f. 502. Tempus gratia non est illimitatum, aut in hominis arbitrio positum; verum à Deo benignissimo ratione loci, TEMPORIS, PERSONÆ, modi, sapientissime determinatum; Luc. XIX, 41. Jes. XLIX, 8. Ps. CII, 14. LXIX, 14. 1. Cor. VI, 2. Prov. I, 24. sqq. Certa cuius rei, PERSONÆ, regno divinitus est CONSTITUTA PERIODUS, Job. XIV, 5. 13. XXIX, 26. Ps. XXXIX, 6. Idem, Israëlitis RESIPISCENTIÆ SPATIUM A DEO DECISUM vocat. Comment. in Daniel. c. V. f. 443. Quibusdam prolixum conceditur resipiscendi spatium, quidam vero cum Belsazare mox abripiuntur post denunciationem SENTENTIÆ PEREMPTORIÆ. D. Rappoltus Opp. theol. p. 2234. DEUS TERMINUM VELUT PEREMPTORIUM agenda penitentia constituit. Plura hujus generis loca alibi allegavi. Si hæc Compilatori non sunt nova, aliena, monstrosa, perplexa & antea nec lecta, nec audita, nec visa, certissimo argumento est, eum vel parum in orthodoxorum Electoralium scriptis versatum esse, aut data opera calumniari voluisse. Desinat ergo Spenerum in gratiam improborum, & Bæsum supra invidiam & calumnias positum diffamare, verbisque sanctissimi Apostoli ita frivole ad calumniandum abuti. Carnales vocat Paulus & secundum hominem ambulare dicit, in quibus ejusmodi est æmulatio & contentio & factiones, 1. Cor. III, 3. Quid nos sumus nisi ministri? itaque neque qui plantat, est aliquid, neque qui rigat, sed qui dat incrementum, Deus, v. 7. Credo autem Compilatori Dissensus, quod in controversia, ut ipse quidem proponit, Deus nihil fecerit. Credo etiam, quod si minus novi Theologi, tamen Ecclesiæ Doctores cordati, quibus divina veritas pluris est, quam certorum hominum favor, justam sententiam pronunciaturi sint. Rechenbergius, autem, qui

qui animum adversus omnes sycophantias jam obfirmavit, nec in insidiis adhuc latentes Sycophantarum manipulos extimescit, sed veritatem cœlestem, DEO juvante, ulterius asserturus, *questiones* a te sophisticè propositas ex *orthodoxorum Electoralium* imprimis sententiis jam discutiet, & te, *Compiler impudens*, si adhuc erubescere potes, in ruborem dabit, ut forte resipiscere discas.

DISSENSUS PER CALUMNIAM CONFICTI

QUÆST. I.

Utrum peccator termino quodam peremptorio longè ante obitum, omni gratia divina atque salutis recuperatione excludatur?

Ad hanc respondet *Compiler*: *Affirmat questionem D. Rechenbergius in Disp. de Termino Grat. revocat. §. 32. Deus voluntate consequente judiciaria in aeterno & sapiente consilio, peccatoribus gratia terminum, qui non semper usque ad mortem protenditur, constituit.*

Animadversio.

IN hac responsione *Compiler* ter quaterve mentitur: Nam
 1) ego non de *peccatore quovis* in genere, sed ut verba mea Disputationis §. 16. 17. 32. habent, *determinatè* de peccatoribus *contumacibus, refractariis, induratis* &c. ut §. 15. 16. sqq. allegatis describuntur loquor: 2) *Terminum simpliciter, non peremptorium* dixi. 3) Verba *longe ante obitum*, malignè infarcit *Quæstionarius*.

B

Ter-